

IZGLĪTĪBAS IESTĀDE
PROGRAMMAS VEIDS
PROGRAMMU KOPA
ĪSTENOŠANAS ILGUMS
IEGUVES FORMA

APSTIPRINĀ:
Grobiņas Mūzikas un mākslas skola
Direktore Māriete Bruža
Grobiņa, 2021.gada 6. decembrī

Grobiņas Mūzikas un mākslas skola
Profesionālās ievirzes izglītības programma
Vizuāli plastiskā māksla
1460 stundas
Klātiene

Mācību priekšmeta
MĀKSLAS VALODAS PAMATI
programma

140 stundas
Izglītības programmu apgūst līdztekus vispārējai izglītībai

Mācību programma aktualizēta 06.12.2021
Programmu izstrādāja: Kristīne Ulberte,
aktualizēja priekšmeta skolotāja Inga Liepniece-Liepiņa

MĒRĶIS

Veicināt audzēkņu izpratni par mākslas un vizuālās kultūras attīstību, mākslas un kultūras vērtībām un to daudzveidību pasaulē un Latvijā, lai pielietotu to sevis pilnveidē un radošā darbībā.

UZDEVUMI

- Iepazīstināt audzēkņus ar mākslas un vizuālās kultūras nozarēm, to daudzveidību un vēsturisko attīstību, laikmetīgās mākslas procesiem.
- Pilnveidot audzēkņu izpratni par izteiksmes līdzekļiem mākslā, kultūras un vēsturisko kontekstu, prasmi analizēt mākslas darbus.
- Veicināt audzēkņu pieredzes veidošanos mākslas darbu un kultūras procesu interpretācijā un vērtēšanā.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA APGUVES ILGUMS UN APJOMS

Stundu skaits	4.kl.	5.kl.	kopā
nedēļā	2	2	4
mācību gadā 35 nedēļas	70	70	140

MĀCĪBU PRIEKŠMETA PROGRAMMAS SATURS

Mākslas valodas pamati ir mācību priekšmets, kas iepazīstina ar dažādām cilvēka radošās darbības jomām, to vēsturisko attīstību. Tā saturs ietver mākslas un vizuālās kultūras daudzveidīgās izpausmes - vizuālo mākslu, arhitektūru, dizainu, starpdisciplināras aktivitātes un sniedz plašāku skatījumu par to, kā māksla un cilvēka radošā darbība ietekmē kultūrvidi.

Priekšmets Mākslas valoda ar piemēriem ilustrē mākslas darbu tapšanā izmantotos mākslas izteiksmes līdzekļus un attiecības starp tiem. Arī izmantotos kompozīcijas veidus, vizuālos jēdzienus. Skolēns mācās tos saskatīt darbos, mācās analizēt, vērtēt un pielietot zināšanas tās nostiprinošos uzdevumos. Mācās atbilstoši profesionālās ievirzes prasībām spēt pastāstīt par mākslas darbu.

Mācību priekšmeta saturs nodrošina saikni starp citiem mācību priekšmetiem, dodot iespēju audzēkņiem iegūt praktisku pieredzi un iespēju daudzveidīgi lietot iegūtās zināšanas sevis un savu prasmju pilnveidošanai.

Mācību priekšmeta *Mākslas valodas pamati* saturu veido ieteicamās tēmas, kas ietver nozīmīgākos mācību priekšmeta Mākslas valodas pamati satura aspektus. Priekšmeta apguves īpatnība nosaka, ka tēmas tiek apgūtas ik pēc noteikta laika, atkārtotot tās. Tēmām atkārtototies, pieaug to grūtības pakāpe.

Astoņas tēmas kopumā un katra tēma atsevišķi ietver visas mācību priekšmeta *Mākslas valodas pamati* satura daļas: mākslas uztveri, mākslas valodu, radošo un vērtējošo darbību.

Mācību priekšmeta saturs		Uzdevumi
Mākslas uztvere	Mākslas un radošo nozaru daudzveidība, to vēsturiskā attīstība un aktuālās tendences.	Iepazīstināt audzēkņus ar mākslas un radošajām nozarēm, to daudzveidību un vēsturisko attīstību, laikmetīgās mākslas procesiem.
	Mākslas darbs un mākslinieka darbība laikmeta kontekstā.	
Mākslas valoda	Izteiksmes līdzekļi.	Pilnveidot audzēkņu izpratni par izteiksmes līdzekļiem mākslā, kultūras un vēsturisko kontekstu, prasmi analizēt mākslas darbus.
	Mākslas darbu analīze.	
Radošā un vērtējošā darbība	Mākslas un kultūras procesu interpretācija un vērtēšana	Veicināt audzēkņu pieredzes veidošanos mākslas darbu un kultūras procesu interpretācijā un vērtēšanā.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA PROGRAMMAS SATURA APGUVES SECĪBA

Mācību satura apguves secību veido mācību priekšmeta *Mākslas valodas pamati* pedagogs, ietverot šeit iekļautās tēmas. Pedagogs tēmas var mainīt un papildināt, nodrošinot *Mākslas valodas pamatu* noslēguma prasību sasniegšanu visiem audzēkņiem.

Ikviena tēma īstenojas kā daudzveidīgi mācību uzdevumi, kurus izvēlas skolotājs atbilstoši plānotajam mācību procesam. Mācību uzdevumu dažādība nodrošina audzēkņa daudzveidīgu prasmju apguvi un spēju attīstīšanu - mākslas piemēru pētīšanu un analīzi, radošu pašizteiksmi, izvērtēšanu un citas.

Izteiksmes līdzekļi

Izteiksmes līdzekļu - punkts, līnija laukums, krāsa, faktūra, apjoms, kontrasts, gaismēna, forma, siluets u.c. un kompozīcijas izpratne mākslas darba apgūvē.

Mākslas un radošo nozaru daudzveidība

Iepazīšanās ar vizuālo mākslu un citām radošajām nozarēm - arhitektūru, dizainu, jaunajiem medijiem u.c. starpdisciplinārām izpausmēm.

Mākslas vēsturiskā attīstība, stili un virzieni

Iepazīšanās ar mākslas stiliem, virzieniem un to raksturīgākajām iezīmēm, vēsturisko attīstību.

Mākslas darbu analīze un mākslas termini

Mākslas darba izzināšana un izpēte. Mākslas terminu apguve.

Mākslas darbu oriģinālu studijas

Mākslas darbu kopijas. Mākslinieka darbnīcu apmeklējums. Mācību stunda muzejā.

Mākslinieka daiļrades izpēte

Iepazīšanās ar konkrēta mākslinieka daiļradi, pētot avotus un resursus, studējot izteiksmes līdzekļus. Mācību stunda muzejā.

Mākslas darbu interpretācijas

Daudzveidīgas interpretācijas - tematiskās kompozīcijas, rimeiki u.c., izmantojot daudzveidīgas mākslas tehnikas. Jaunu tehniku, veidu un iespēju meklēšana.

Latvijas kultūrvēsturiskais mantojums

Latvijas materiālā (arhitektūras pieminekļi) un nemateriālā kultūras mantojuma (amatu prasmes, etnogrāfija, folklorā) iepazīšana. Vietējā kultūras mantojuma apzināšana.

MĀCĪBU PRIEKŠMETA SATURA APGUVES PLĀNS

Klase, stundu skaits	Tēmas
4.klase 70 st.	1.semestris
	Mākslas valodas izteiksmes līdzekļi mākslas darbos. <ul style="list-style-type: none">• Punkts, līnija, krāsa, laukums, gaismēna, apjoms, forma, faktūra, akcents, dominante, ritms, kustība;
	Kompozīcijas veidi un izpratne mākslas darba apgūvē. <ul style="list-style-type: none">• Vertikāla, horizontāla, centra, apļveida, diagonālā, trīsstūrveida, krustveida, kulišu, "Z" , "U" veida u. c.
	2.semestris
Mākslas valodas izteiksmes līdzekļi mākslas darbos.(turpinājums). <ul style="list-style-type: none">• Kontrasts, proporcija, līdzsvars, telpa, siluets, stilizācija, zīme, simbols;	
Mākslas darbu veidi. <ul style="list-style-type: none">• Grafika, glezniecība, tēlniecība, arhitektūra, fotomāksla u. c.	
Dizains, tā veidi. <ul style="list-style-type: none">• Grafiskais dizains, rūpnieciskais dizains, modes dizains, spēļu dizains, interjerdizains u. c.	
Mākslas darba analīze. Pārbaudes darbs.	

5.klase 70 st.	1.semestris
	Mākslas darbi vēsturiskā skatījumā. <ul style="list-style-type: none"> • No pirmatnējās mākslas līdz mūsdienām; • Latvijas kultūrvēsturiskais mantojums. Mūsdienu mākslas iezīmes Latvijā un pasaulē.
	2.semestris
	Pārbaudes darbs. Programmā apgūtā viela. Noslēguma darbs. Noslēguma darba teorētiskās daļas izveidošana un strukturēšana. Izpētes darbs.

MĀCĪBU SASNIEGUMU VĒRTĒŠANAS PRASĪBAS, FORMAS UN VEIDI

Izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas pamatprincipi ir šādi:

- pozitīvo sasniegumu summēšana;
- pārbaudes obligātums: izglītojamie saņem vērtējumu par izglītības programmas
- obligātā satura apguvi, mācību priekšmeta vai tā daļas apguve tiek vērtēta ar atzīmi 10 ballu vērtējuma skalā;
- izglītojamo zināšanām, prasmēm un attieksmēm noteikto kritēriju atklātība un skaidrība – prasību kopums iegūtās izglītības kvalitātes vērtēšanai atbilstoši izvirzītajiem izglītības programmas, kā arī mācību priekšmeta mērķiem un uzdevumiem;
- mācību sasniegumu vērtēšana notiek izglītojamo mācību darbu skatēs, izstādēs, konkursos. Vērtēšana notiek sistemātiski – ir kārtējās pārbaudes, ieskaites ar diferencētu vērtējumu,
- pārbaudes darbā izglītojamie apliecina zināšanas, prasmes, iemaņas un attieksmes konkrētajam apguves līmenim atbilstošā uzdevumā. Mācību starprezultātu un galarezultātu pārbaudēs iekļautais mācību saturs atbilst mācību priekšmetu programmās noteiktajam.
- Izglītojamo mācību sasniegumus vērtē salīdzinājumā ar plānotajiem rezultātiem, raksturojot mācību priekšmeta programmas vai tās daļas apguves līmeni:
- mācību priekšmeta vai tā daļas apguve tiek vērtēta – organizējot pārrunas (pašnovērtējums, grupas biedru novērtējums, skolotāja vērtējums), izklāstītās vielas apguves pārbaudei – testi, izvērtējot noslēguma darbu – patstāvīgi sagatavots referāts vai radošais darbs. 10 ballu vērtējuma skala:
 - augsts apguves līmenis: izcili – 10; teicami – 9;
 - optimāls apguves līmenis: ļoti labi – 8; labi – 7; gandrīz labi – 6;
 - vidējs apguves līmenis: viduvēji – 5; gandrīz viduvēji – 4;
 - zems apguves līmenis: vāji – 3; ļoti vāji – 2; ļoti, ļoti vāji – 1.

Mācību sasniegumu vērtējumu 10 ballu skalā veido šādi kritēriji:

- iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte;
- iegūtās prasmes un iemaņas;
- attieksme pret izglītošanos;
- mācību sasniegumu attīstības dinamika.

MĀCĪBU DARBA FORMAS, METODES

Skolotājs dažādās situācijās no daudzveidīgā metožu klāsta izvēlas tās mācību metodes, kuras liekas vispiemērotākās stundas tēmai vai konkrēto mācību mērķu sasniegšanai.

Pēc darbības rakstura var izdalīt trīs atšķirīgas metožu grupas - norādošās, sokrātiskās un atklājuma metodes.

Norādošās metodes piemērotas, lai sniegtu audzēkņiem konkrētas zināšanas un prasmes. Skolotāja stāstījums iepazīstina audzēkņus ar konkrēto uzdevumu, gaidāmo rezultātu, sniedz informāciju un dod norādījumus par nepieciešamajiem vai vēlamajiem vingrinājumiem darba procesā, tehniskiem paņēmieniem un instrumentiem uzdevuma veikšanai.

Jautājumu/Sokrātiskās metodes lieto, lai virzītu audzēkņus uz patstāvīgi ideju un risinājuma meklēšanu, prasmes analizēt, vērtēt un izteikties attīstīšanu dialogā ar skolotāju un klases biedriem.

Sokrātiskās metodes *Mākslas valodas pamatos* izmanto, veicot dažādus mācību uzdevumus. Pedagoģa un audzēkņu sarunas palīdz izprast un analizēt mākslu. Mācību darbu tapšanas un izvērtēšanas procesā var izmantot jautājumu un atbilžu metodi: mērķtiecīgi jautājumi var palīdzēt audzēkņim analizēt mākslas darbus, saskatīt iespējamās kļūmes darba procesā, novērtēt darba procesu un tā rezultātu. Audzēkņa praktiskais darbs ir aktīvs process, kurā jautājumi un atbildes var būt gan formulētas vārdiski, gan risinātas darbībā – ideju pieraksti, eseja, mākslas darbu studijas un kopēšana, avotu izpēte, materiālu atlase u. c.

Atklājumu metodes pamatā ir audzēkņa radošās darbības daudzveidība - eksperimenti, improvizācija/ interpretācija un izzināšanas prieks. Skolotājs organizē mācību procesu tā, lai tas būtu atvērts skolēnu patstāvīgiem atklājumiem.

Atklājuma metodes *Mākslas valodas pamatos* izmanto, audzēkņiem patstāvīgi izzinot kaut ko jaunu daudzveidīgos radošos mācību uzdevumos, kā arī mācoties no savām veiksmēm un kļūdām. Tās ir eksperiments, mākslas darba interpretācija un praktiskais darbs ar atšķirīgiem, atklājumus ietverošiem nosacījumiem, darbojoties ar dažādiem materiāliem, tehnikām, izvēloties dažādus izteiksmes veidus un formas.

Diskusija

Ļauj noskaidrot atšķirīgus viedokļus par kādu tēmu. Diskusijas temats tiek formulēts jautājumu veidā. Ierosme diskusijai var būt mākslas priekšmets, literārs teksts, skaņdarbs vai kāda problēma mākslā.

Mācīšanās mākslas darbu ekspozīcijā

Muzeja, mākslas galerijas apmeklējums un mākslas darbu oriģinālu apskate. Sarunas par mākslas darbiem, radošs darbs muzejā, galerijā, izjūtot vides gaisotni. Pirms muzeja, galerijas apmeklējuma var sagatavot darba lapas, lai audzēkņi mērķtiecīgi un patstāvīgi varētu iepazīt ekspozīciju.

Meistardarbnīca

Profesionālu mākslinieku „meistarklašu” organizēšana vai mākslinieku darbnīcu apmeklējums. Dod iespēju līdzdarboties ar māksliniekiem un iepazīties ar mākslinieku darba apstākļiem.

Pētījums

Kādas kultūras vai mākslas tēmas padziļināta pētniecība. Individuāls vai grupas darbs, kura gaitā tiek izveidots praktisks radošs darbs, referāts, prezentācija u.c

Stāsta sacerēšana

Kolektīvs vai individuāls darbs, kas ļauj atklāt savus priekšstatus, zināšanas, veidot dažādas situācijas. Ierosinātais stāsta sacerēšanai var būt mākslas darbs, teksts, mākslinieka darbnīcas vai muzeja apmeklējums u.c.

Darbu mape (portfolio)

Darbi, izpētes materiāli, ideju pieraksti tiek apkopoti ilgākā laika periodā ar konkrētu mērķi. Darbu krāšanas process nodrošina pastāvīgu atgriezenisku saikni starp skolotāju un audzēkņiem, ļauj sekot to izaugsmei.

Mākslas darba inscenēšana („dzīvās bildes”)

Mākslas darba interpretācija, kuru attēlo cilvēki vai tiek iesaistīti objekti, iespējami precīzi attēlojot izvēlēto mākslas darbu. Izvēlas atbilstošus rekvizītus u.c.

Stila / virziena interpretēšana

Analītisks izpētes darbs ar mērķi meklēt kopīgo vai atšķirīgo mākslas darbos.

Mākslas darba studijas un interpretēšana

Mākslas darba konkrēta aspekta pētīšana, mērķtiecīgi interpretējot to atbilstoši mācību uzdevumam.

Eseja

Radoša domu izpausme rakstiskā veidā.

Mākslas darbu kopēšana

Iespējami precīza mākslas darba atdarināšana.

Eksperiments

Mērķtiecīgs radošs izpētes un radošās darbības process, kurā rezultāts nav zināms.

Darba formas – Individuāls darbs. Grupu darbs. Plenērs- zaļā prakse, ekskursijas, pieredzes apmaiņa, viesmākslinieku nodarbības.

MĀCĪBU DARBAM NEPIECIEŠAMĀS APRĪKOJUMS, MĀCĪBU TEHNISKIE LĪDZEKĻI, MATERIĀLI, INSTRUMENTI

Mācību darbam piemērotas telpas.

Pierakstu veidošanai, radošajam darbam piemēroti galdi un krēsli (ķebliši), mācību un uzskates līdzekļu skapis, informācijas planšete (tāfele).

Aparatūra vizuālā materiāla demonstrēšanai tradicionālajiem un modernajiem mācību tehniskajiem līdzekļiem.

Datori ar interneta pieslēgumu darbam dažādās platformās (padlet.com)

Mācību skatēm un izstādēm vēlama izstāžu zāle.

Speciālā mācību un metodiskā literatūra, reprodukciju albūmi, interneta iespējas u.c.

IZMANTOJAMĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

Atklāt redzamo: Mākslas darbu noslēpumi, R.; Jumava 2006.

Avotiņa A. u.c. Latvijas kultūras vēsture – Zvaigzne ABC, 2003.

Autoru kolektīvs. Latvijas mākslas vēsture – Pētergailis, 2006.

Brūsa- Mitforda M. Zīmes un simboli: ilustrētā enciklopēdija, ZvaigzneABC, 1998.

Enciklopēdija Āfrika; Zvaigzne ABC 1998.g.

Enciklopēdija Tēri; Zvaigzne ABC
Cielava S. Vispārējā mākslas vēsture, R; ZvaigzneABC 1998. - 2004.
Dišlers G. Kulta māksla Vecajā derībā, R; Jumava 2005.
Kačalova T. Mākslas vēstures pamati, R; ZvaigzneABC 2005.
Kačalova T. Renesanse, R.; Latvijas enciklopēdija, 1995.
Kalnačs J. Arī sapņu zīmētājs Kārlis Padegs. 1993.
Kļaviņš E. Fovisms R.; Latvijas enciklopēdija 1994.
Kļaviņš E. Jūgendstils. R.; Latvijas enciklopēdija 1994
Kļaviņš E. Simbolisms R.; Latvijas enciklopēdija 1994
Kļaviņš E. impresionisms R.; Latvijas enciklopēdija 1994
Kundziņš M. Dabas formu estētika: R; Madris, 2004.
Lenglijs E. Leonardo ZvaigzneABC, 2005.
Lamsters V. Ievads latviešu stila vēsturē – ASV latviešu apvienība, 2003.
Lambergas D. Klasiskais modernisms; Latvijas glezniecība 20. gs. sākumā,
R.; Neputns, 2004
Latviešu glezniecība, reprodukciju mape: R.; NIMS, 2000.
Latvijas mākslas vēsture R.; Pētrgailis, 2004.
Lanerī – Dažāna N. Glezniecības enciklopēdija – Jumava, 2004.
Markadē I. U.c. Mākslas enciklopēdija glezniecības virzieni – Jumava, 2002.
Millere Dž. Antīkās lietas Rokasgrāmata- Rīga, Zvaigzne ABC, 2000
Mellēna M. Gadskārtu grāmata - 2006.
Makdonalda F. Aicina senā Japāna 2002.
Saprovskas I. Saprātne – 2006.
Spārītis O. Manierisms R.; Latvijas enciklopēdija 1997.
Slava L. B. Bērziņš; R.; Neptuns, 2003.
S. Austruma S. Savicka Konsultants vizuālajā mākslā R.; ZvaigzneABC 2000.
Vanaga A. latvijas glezniecība; R.; Nacionālais apgāds, 2006.
Veinbahs K. krāsu pasaule: Vizuālā māksla, R.; ZvaigzneABC, 1998..
Veitone Dž. Impresionisms R.; ZvaigzneABC, 2000.
Žurnāli Studija. Māksla plus. Dizaina studija.
<https://artsandculture.google.com/>
<https://pano.hermitagemuseum.org>